

1

SKYRIUS

Feirė

Prieš valandą Velarėje ėmė sukuriuoti pirmojo žiemos sniego šuorai.

Žemė įšalo dar praėjusią savaitę, ir kol sukirtau pusryčių skrebutį su šonine, užgerdama puodeliu stiprios arbatos, šviesius grindinio akmenis užklojo smulki balta pudra.

Nė nenutuokiau, kur Risas. Atsibudusi neradau lovoje, o jo čiuzinio pusė jau buvo atvėsusi. Nieko neįprasto, pastarosiomis dienomis abu arėme kaip arkliai.

Sėdėdama prie ilgo vyšnios medžio stalo miesto name, susiraukusi žiūrėjau į sniegą, sukuriuojantį už švinu įrėmintų langų.

Kadaise pirmojo sniego laukdavau su siaubu, gyvenau bijodama ilgų, nuožmių žiemų.

Bet tą dieną prieš beveik dvejus metus mane į girios gilumą išvarė ilga, nuožmi žiema. Ilga, nuožmi žiema įvarė į neviltį sumedžioti vilką, dėl to galiausiai ir atsidūriau čia – šitame gyvenime, šiame... džiaugsme.

Sniegas storais dribsniais krito ant išdžiūvusios žolės priekinėje pievelėje, stingo ant dekoratyvinės tvorelės smaigų ir arkų.

Giliai mano širdyje rangėsi šalta, žibanti galia, stiprėjo su kiekviena besileidžiančia snaige. Taip, buvau Nakties Dvaro Didžioji Valdovė, bet taip pat buvau palaiminta visų dvarų dovanomis. Rodos, Žiema užsimanė pažaisti.

Pagaliau išsibudinusi nuleidau mintis saugantį juodo deimanto skydą ir pasiunčiau mintį mano ir Riso sielas siejančiu tiltu. *Kur taip anksti išskridai?*

Mano klausimas ištirpo tamsoje. Aiškų ženklą, kad Risas toli nuo Velarės. Tikriausiai net už Nakties Dvaro sienų. Tai irgi nebuvo neįprasta – pastaruosius mėnesius jis lankė mūsų karo sąjungininkus stiprindamas santykius, plėsdamas prekybą ir stebėdamas jų nuotaikas sugriuvus Sienai. Kai leisdavo darbai, neretai keliaudavau kartu.

Paėmiau lėkštę, nuričiau paskutinius lašus arbatos ir nutipenu į virtuvę. Ledo ir sniego žaidimai turės palaukti.

Nuala virtuvėje jau ruošė pietus, o jos dvynės Keridvenos nesimate, bet kai ištiesė ranką paimti mano indus, nuginiau šalin.

– Pati išplausiu, – pasakiau vietoj pasisveikinimo.

Iki alkūnių sukišusi rankas į kažkokį mėsos pyragą, pamėklė dėkinga nusišypsojo ir leido man susitvarkyti. Nebuvo linkusi plepėti, nors nė vienos iš dvynių nepavadintum drovia. Ypač kai jos dirbo – šnipinėjo – Risui ir Azrieliui.

– Tebesninga, – tuščiai pastebėjau, spoksodama pro virtuvės langą į sodą ir plaudama lėkštę, šakutę ir puoduką. Elaina jau spėjo paruošti sodą žiemai, uždengė jautresnius krūmus ir lysves džiutu. – Kažin ar išvis šiandien nustos.

Nuala užklojo pyragą puošnia į tinklelį suraižyta pluta ir ėmė klijuoti kraštus, šešėliški pirštai darbavosi mikliai ir įgudusiai.

– Būtų smagu pamatyti baltą Saulėgrįžą, – tarė dainingu, bet tyliau balsu. Kupinu kuždesių ir šešėlių. – Kai kuriais metais būna gana šilta.

Tiesa. Žiemos Saulėgrīža. Po savaitės. Didžiąja Valdove tapau dar gana neseniai ir nė nenutuokiau, koks bus mano oficialus vaidmuo. Jei Aukštoji kunigė turės atlikti kokią atgrasią ceremoniją kaip Jantė pernai...

Metai. Dievai, prabėgo beveik metai nuo tada, kai Risas pareikalavo tesėti žodį, nekantraudamas ištraukti mane iš Pavasario Dvaro nuodų, išgelbėti iš nevilties. Jei būtų bent minutę pavėlavęs, Motina težino, kas būtų įvykę. Kur dabar būčiau.

Sode sūkuriavo ir tumulais virto sniegas, kibo prie rudų krūmus saugančios medžiagos plaušų.

Mano pora – kuris stengėsi labai uoliai ir nesavanaudiškai, be vilties, kad kada nors galėčiau būti su juo.

Drauge kovojome dėl tos meilės, kraujavome dėl jos. Risas dėl jos mirė.

Miegodama, o kartais ir atsibudusi, vis dar matydavau tą akimirką. Kaip atrodė jo veidas, kaip krūtinė nebepakilo, kaip mudu siejęs ryšys buvo sudraskytas į skutus. Tebejaučiau tuštumą krūtinėje, kur buvo tas ryšys, kur buvo *jis*. Net dabar, ryšiui vėl tekant tarp mudviejų, lyg žvaigždėmis žibančiai nakčiai veriantis jam dingus pasigirdusio spengimo aidas nenutilo. Žadindavo mane iš miego, išblaškėdavo vidury pokalbio, tapant, valgant.

Risas puikiai žinojo, kodėl būdavo naktų, kai stipriau jį apsika-
bindavau, kodėl ryškiai šviečiant saulei pasitaikydavo akimirkų, kai stipriau suspausdavau jo ranką. Žinojo, nes ir *aš* žinojau, kodėl jo žvilgsnis staiga nutoldavo, kodėl staiga sumirksėdavo į mus spokso-
damas, lyg negalėtų patikėti, ir pasitrindavo krūtinę, tarsi bandyda-
mas numalšinti maudulį.

Darbas padėjo. Abiem mums. Padėjo darbuotis, sukaupti min-
tis – kartais bijodavau tykių, ramių dienų, kai pagaliau pakliūdavau
į tų minčių žabangas. Kai likdavau viena su savo mintimis ir pris-
minimu, kaip Risas gulėjo negyvas ant uolėtos žemės, kaip Hiberno

karalius nusuko tėvui sprandą, o ilyrai susvilo danguje ir pelenais pažiuro ant žemės.

Galbūt vieną dieną nebepakaks net darbų sienos prisiminimams sulaikyti.

Laimėi, ateityje vis dar nusimatė krūvos darbų. Velarės atstatymas po Hiberno puolimo tebuvo viena iš daugybės didžiulių užduočių. Jų laukė ir daugiau – ir Velarėje, ir už jos sienų: Ilyrijos kalnuose, Išskaptuotame mieste, viso Nakties Dvaro platybėse. Ir kituose Prıtiano dvaruose. Ir naujame, platesniame pasaulyje.

Bet kol kas – Saulėgrįža. Ilgiausia metų naktis. Atsisukau nuo lango į Nualą, kuri vis dar triūsė prie pyrago kraštų.

– Pas jus Saulėgrįža taip pat ypatinga šventė, tiesa? – ramiai paklausiau. – Ne tik Žiemoje ir Dienoje. Ir Pavasaryje.

– Tikrai taip, – atsakė Nuala, pasilenkusi apžiūrėti pyrago. Gabi šnipė – išmokyta paties Azrielio – ir patyrusi virėja. – Labai ją mylime. Intymi, šilta, miela šventė. Dovanos, muzika ir maistas, kartais puotos žvaigždžių šviesoje... – Priešingybė didžiuliam, pašėlusiam visos dienos vakarėliui, kurį man teko išverti pernai. Bet... dovanos.

Turėjau visiems nupirkti dovanų. Ne turėjau, o *norėjau*.

Nes visi mano draugai – dabar mano šeima – taip pat kovojo, liejo kraują ir vos nežuvo.

Užgniauziau mintis raižantį reginį: Nestą, palinkusią prie sužeisto Kasiano, pasiruošusius kartu mirti nuo Hiberno karaliaus rankos. Tėvo lavoną už jų.

Pakraipiau sprandą. Mums nepakenks proga atšvęsti. Pastaruojau metu labai retai visi susiburdavome ilgiau nei valandai ar dviem.

Nuala kalbėjo toliau:

– Tai ir poilsio metas. Metas pagalvoti apie tamsą – kaip ji leidžia sukurti šviesą.

– Ar yra kokia ceremonija?

Pamėklė gūžtelėjo.

– Yra, bet mes neiname. Ji skirta tiems, kurie nori pagerbti šviesos atgimimą, paprastai tai daro visą naktį sėdėdami aklinoje tamsoje. – Lūpose sukirbėjo šypsenos užuomina. – Man ir sesei tai nėra didelė naujovė. Ar Didžiajam Valdovui.

Stengiausi neparodyti, kaip man palengvėjo, kad manęs ilgoms valandoms netemps į šventyklą, ir linktelėjau.

Sudėjusi švarius indus ant nedidelio medinio stovo prie kriauklės džiūti, palinkėjau Nualai sėkmės gaminant ir užlipau į viršų apsi- rengti. Keridvena jau buvo išdėlijusi drabužius, bet Nualos sesers vis dar nemačiau. Apsivilkau storą, juodą kaip anglis megztinį, apsitempiau juodas kelnes, apsiaviau vilna pamuštus batus, tada susipyniau plaukus į laisvą kasą.

Prieš metus mane spraudė į dailiausias suknius ir dabino brangakmeniais, vertė marširuoti prieš dvarą, spokstantį į mane, lyg būčiau vertinga veislinė kumelė.

Čia... nusišypsojau pažiūrėjusi į sidabrinę juostelę su safyrais ant kairės rankos. Žiedą, kurį iškovojau iš Audėjos.

Mano šypsena priblėso.

Mačiau ir ją. Mačiau Strygą priešais Hiberno karalių, aplipusią savo aukų krauju, kai jis suėmė jai galvą ir nusuko sprandą. Paskui numetė žvėrimis.

Sugniaužiau kumščius, įkvėpiau pro nosį, iškvėpiau pro burną, kol praėjo svaigulys, kol kambario sienos nustojo svirti ant manęs.

Kol vėl pamačiau asmeninius daiktus Riso kambaryje – mūsų kambaryje. Miegamasis toli gražu nebuvo mažas, bet pastaruojų metu jis ėmė rodytis... ankštas. Palisandro stalas prie sienos buvo užverstas mūsų abiejų popieriais ir knygomis; papuošalus ir drabužius dabar turėjau padalyti po du mano miegamuosius. O dar ginklai.

Durklai, kalavijai, strėlinės ir lankai. Pasikasiau galvą pamačiusi sunkią, nuožmią *buožę*, kurią Risas man nepastebėjus kažkaip sugėbėjo atitempti ir nudrėbti prie stalo.

Nė nenorėjau žinoti. Nors neabejojau, kad už to kažkaip slėpėsi Kasianas.

Aišku, galėtume viską laikyti kišenėje tarp pasaulių, bet... susiraukusi pažiūrėjau į savo atremtus ilyriškus kalavijus ir milžinišką spintą.

Jei mus užsnigs, galbūt pasinaudosiu laisvu laiku apsitvarkyti. Viskam rasti vietą. Ypač tai buože.

Bus nelengva, kai Elaina užėmė miegamąjį koridoriaus gale. Nes-ta išsirinko būstą kitapus miesto, bet apie jį nemėgau daug galvoti. Bent Liusienas grįžęs iš mūšio laukų – ir Pavasario Dvaro – apsisotojo elegantiškame bute prie upės.

Apie apsilankymą pas Tamliną Liusieno neklausinėjau.

Jis pats irgi nepasakojo apie mėlynę po akimi ir prakirstą lūpą. Tik paklausė mudviejų su Risu, ar žinome, kur būtų galima apsisototi Velarėje, nes nenorėjo sėdėti mums ant sprando miesto name ir būti toli nuo Vėjo namo.

Apie Elainą neužsiminė – nei apie tai, kad nori būti šalia. Mano sesuo neprašė jo nei pasilikti, nei išvykti. Ir tikrai neišsidavė, ar rūpi mėlynės jo veide.

Bet Liusienas pasiliko ir rado, kuo užsiimti, neretai būdavo išvykęs kelias dienas ar net savaites.

Bet net Liusienui ir Nestai išsikėlus į savo butus, miesto name šiomis dienomis buvo ankštoka. Tuo labiau kai pas mus apsisotdavo Morė, Kasianas ir Azrielis. O Vėjo namas per didelis, pernelyg oficialus, per toli nuo miesto. Tiko praleisti naktį ar dvi, bet... mylėjau šitą namą.

Čia mano namai. Pirmieji tikri namai.

Ir būtų smagu čia atšvęsti Saulėgrįžą. Su jais visais, kad ir kaip būtų ankšta.

Susiraukusi dėbelėjau į krūvas dokumentų, kuriuos reikės išrūšiuoti: laiškus iš kitų dvarų, nuo kunigių, besivaržančių dėl postų, iš žmonių ir fėjų karalysčių. Jau kelias savaites stūmiau juos į šalį ir pagaliau paskyriau šį rytą peržiūrėti.

Nakties Dvaro Didžioji Valdovė, Vaivorykštės ir... Stalo Gynėja.

Šnirpštelėjusi persimečiau kasą per petį. Galbūt mano Saulėgrīžos dovana sau pačiai bus pasisamdyti asmeninį sekretorių. Asmenį, kuris padėtų viską perskaityti ir atsakyti į laiškus, atrinktų, kas svarbu, o ką galima atidėti. Nes skirti šiek tiek laiko sau, *Risui*...

Peržiūrėsiu dvaro biudžetą, dėl kurio Risas niekada iš tiesų per daug nesuko galvos, ir pagalvosiu, ką galima perstumdyti, kad liktų vietos tam reikalui. Dėl jo ir dėl manęs.

Žinojau, kad mūsų įždas gilus, kad nesunkiai galime sau tai leisti, net nepajustume, bet darbas manęs nevargino. Tiesą sakant, mėgau savo darbą. Ši teritorija, jos gyventojai – jie buvo mano širdis ne mažiau nei mano pora. Iki vakar beveik kiekvieną valandą, kai nemiegojau, triūšiau jiems padėdama. Kol man mandagiai, maloniai pasiūlė „eiti namo ir džiaugtis švente“.

Pasibaigus karui, Velarės gyventojai nepabūgo iššūkio atstatyti miesto ir padėti saviems. Man net nespėjus sugalvoti, *kaip* jiems padėti, įsikūrė aibė bendruomenių miestui pagelbėti. Tad savanoriškai įsidarbinau keliose iš jų, ėmiausi įvairių užduočių: padėjau rasti naujus namus netekusiems senųjų, lankiau karo paveiktas šeimas, šelpiau neturinčius pastogės ar daiktų, rinkau jiems drabužius ir atsargas žiemai.

Visa tai būtina; geras, pasitenkinimą teikiantis darbas. Bet... buvo daugiau. Galėjau nuveikti *daugiau*. Asmeniškai. Tik dar nesugalvojau kaip.

Rodos, ne aš vienintelė nekantravau padėti taip daug praradusiems. Atėjus šventei, plūstelėjo nauja savanorių banga, grūdosi visuomeniniame pastate netoli Siūlų ir brangakmenių rūmų, kur buvo įsikūrę daug bendruomenių. „Valdove, jūsų pagalba mums itin svarbi, – vieną vakarą man tarė vienos labdaros vedėja. – Čia buvote beveik kiekvieną dieną – dirbote, kol nebepakėlėte rankų. Pasiimkite laisvą savaitę. Nusipelnėte. Atšvęskite su savo pora.“

Bandžiau prieštarauti, kartojau, kad reikia išdalyti daugiau paltų, paskirstyti daugiau malkų, bet fėja tik mostelėjo į sausakimšą salę apie mus, prisigrūdusią savanorių. „Jau turime tiek pagalbos, kad nežinome, kur visus dėti.“

Kai vėl pabandžiau paprieštarauti, ji išginė mane pro pagrindines duris. Ir jas užtrenkė.

Mintį supratau. Tai kartojosi visose kitose organizacijose, į kurias užsukau vakar popiet. „Eikite namo ir džiaukitės švente.“

Taip ir padariau. Bent jau parėjau. O štai *pasidžiaugti...*

Ryšiu pagaliau sulaukiau Riso atsakymo į mano ankstesnį klausimą, kur pasidėjo, žodžius nešė grumanti tamsi, žėrinti galia. „Aš Devlono stovykloje.“

Taip ilgai užtruks atsakyti? Taip, iki Ilyrijos kalnų toli, bet neturėjo užtrukti kelių minučių.

Atsakė geidulingas juokas. *Kasianas plūdosi. Nestabtelėjo nė atsikvėpti.*

Mano vargšas ilyrų kūdikėlis. Negailėstingai tave kankiname, ar ne?

Ryšiu ataidėjo Riso juokas, paglostė mano giliausią širdies kertelę naktimi aptrauktomis rankomis. Bet pojūtis atslūgo, pradingo taip pat greitai, kaip ir aplankė. *Kasianas susikibo su Devlonu. Pasikalbėsime vėliau.* Jis meiliai paglostė mano jusles ir pradingo.

Netrukus išgirsiu visą ataskaitą, bet kol kas...

Nusišypsojau už lango šokančiam sniegui.

2

SKYRIUS

Risandas

Tebuvo devinta ryto, o Kasianas jau nesitvėrė savo kailyje.

Skysta žiemos saulė bergždžiai bandė prasimušti per Ilyrijos kalnus gaubiančius debesis, vėjas gaudė virš pilkų viršūnių. Sniegas jau užklojo zujančią stovyklą per plaštaką, pranašaudamas netrukus Velarę ištikisiančią lemtį.

Kai išvykau išaušus, jau snigo – galbūt grįžus žemė irgi bus padoriai užklota. Prieš kelias minutes kalbėdamasis su Feire neturėjau galimybės apie tai paklausti, bet gal ji norės pasivaikščioti su manim per sniegą? Jai parodyti, kaip spindi ką tik apsnigtas Žvaigždžių šviessos miestas.

Plačioje, aukštoje kalnų perėjoje įsikūrusios Užuovėjos stovyklos knibždėlyne mano pora ir miestas atrodė, lyg būtų kitame pasaulio krašte. Net žvarbus tarp viršukalnių švilpaujantis vėjas, keliamais sniego sūkuriomis prieštaraujantis stovyklos pavadinimui, netrukė ilyrams užsiimti kasdieniais reikalais.

Kariams – treniruotis daugybėje ringų, įrengtų prie stataus skar-džio virš siauro slėnio apačioje, jei šiuo metu nepatručiuoja. Kartelės

neįveikusiems vyrams – užsiimti įvairiais amatais, prekiauti, kalviauti ar taisyti ir siūti batus. O moterims – dirbti nuobodžiausius darbus.

Joms taip neatrodė. Nė vienai. Bet visų jų – ir senų, ir jaunų – darbai buvo vienodi: gaminti valgį, valyti, prižiūrėti vaikus, siūti drabužius, skalbti... Šie darbai garbingi – jais galima didžiuotis. Bet nė iš vieno vyro nebuvo *tikimasi*, kad juos dirbs. O užleidus savo pareigas, jas nubaustų arba viena iš pustuzinio stovyklos motinų, arba jų gyvenimą valdantis vyras.

Mano mamos tautoje taip buvo visą laiką, kiek žinojau šią vietą. Per karą prieš kelis mėnesius pasaulis atgimė iš naujo, Siena buvo ištrinta, bet kai kurie dalykai nepasikeitė. Ypač čia, kur pokyčiai buvo lėtesni už ledynų, išsibarsčiusių tarp kalnų, tirspsmą. Tūkstančius metų menančios tradicijos dažniausiai liko nejudinamos.

Iki mūsų. Iki šiol.

Nusukęs akis nuo šurmuliuojančios stovyklos už kreida pažymėtų treniruočių ringų, kur mes stovėjome, nutaisiau abejingą miną ir atsigręžiau į Kasianą, besiriejantį su Devlonu.

– Merginos užsiėmusios, ruošiasi Saulėgrįžai, – kalbėjo stovyklos vadas, sunėręs rankas ant krūtinės. – Žmonoms reikia visos pagalbos, kiek tik gali gauti, jei nori viską laiku paruošti. Galės treniruotis kitą savaitę.

Nebesuskaičiavau, kiek panašių šio pokalbio versijų girdėjau per prabėgusius dešimtmečius, Kasianui spaudžiant Devlaną šiuo klausimu.

Vėjas plaikstė tamsius Kasiano plaukus, bet jo mina liko kieta kaip granitas, kai mus nenoriai treniravusiam kariui atšovė:

– Merginos galės padėti savo mamoms *tada*, kai baigs treniruotes. Jas sutrumpinsime iki dviejų valandų. Likusio laiko pakaks ruošai.

Rudos Devlono akys nukrypo į mane, stovintį už kelių metrų.

– Ar tai įsakymas?

Atrėmiau jo žvilgsnį. Nepaisydamas savo karūnos ir galios turėjau susitvardyti, kad vėl nevirsčiau drebančiu vaiku, koks buvau prieš penkis šimtmečius, tą pirmąją dieną, kai Devlonas palinko virš manęs ir įmetė į treniruočių ringą.

– Jei Kasianas sako, kad tai įsakymas, taip ir yra.

Ilgus metus pešantis su Devlonu ir ilyrais dėl tų pačių reikalų, man dingtelėjo, kad galėčiau tiesiog įsibrauti į jo mintis, į visų jų mintis, ir priversti paklusti. Bet buvo ribų, kurių negalėjau peržengti ir kurių neperžengsiu. Be to, Kasianas niekada man neatleisė.

Devlonas suniurnėjo, jo kvėpavimas kilo garais.

– Valandą.

– Dvi, – paprieštaravo Kasianas, skėstelėjęs sparnais bandydamas išlaikyti ribą, kuriai apginti ir išsikvietė mane šį rytą.

Padėtis buvo prasta, jei broliui teko pasikviesti mane. Išties prasta. Galbūt kuriam nors išvis reikėtų čia apsistoti, kol ilyrai prisimins tokį dalyką kaip pasekmės.

Bet karas paveikė mus visus, o pradėjus atstatymo darbus, prieš akis atsivėrus žmonių valdoms ir kitiems fejų karaliams žvalgantis pradingus Sienai neginamas žemes ir svarstant, kokių kiaulyščių galėtų prikrėsti... Neturėjome pakankamai išteklių palikti čia ką nors visam laikui. Kol kas. Gal kitą vasarą, jei situacija kitur aprims.

Devlono pakalikai stoviniavo artimiausiame treniruočių ringe, vertindami nužiūrinėjo mane ir Kasianą – tą patyrėme visą gyvenimą. Užtektinai jų išpjovėme per Kraujo apeigas prieš daug šimtmečių, todėl jie iki šiol laikėsi atstumo, bet... šią vasarą kovojo ir kraujavo ilyrai. Ilyrai patyrė didžiausius nuostolius sugėrę didumą Hiberno ir Katilo įtūžio.

Tai, kad išvis kažkiek karių išgyveno, bylojo apie jų sugebėjimus ir Kasiano vadovavimo gabumus, bet juos čia izoliavus be rimtos veiklos, netektys ėmė pūliuoti ir virto kažkuo bjauriu. Pavojingu.

Nė vienas mūsų nepamiršome, kad valdant Amarantai kelios karo gentys mielai jai nusilenkė. Ir žinojau, kad nė vienas ilyras nepamiršo, kaip pirmuosius kelis mėnesius po jos mirties mes praleidome medžiodami tas atskalūnų grupes. Ir jas sunaikinome.

Taip, reikia, kad kuris nors mūsų čia apsistotų ilgesniam laikui. Bet vėliau.

Devlonas neatlyžo, sunėrė raumeningas rankas ant krūtinės.

– Po visko, ką ištvėrė, vaikinams reikia smagios Saulėgrįžos. Tegul merginos ją jiems suteikia.

Paršas tikrai mokėjo pasitelkti tinkamus ginklus – ir fizinius, ir žodinius.

– Dvi valandos ringe kiekvieną rytą, – atsakė Kasianas tokiu pačiu griežtu tonu, kuriam net aš neprieštaraudavau, jei nenorėdavau susimušti. Jis nenuleido nuo Devlono akių. – *Vaikinai* gali padėti puošti, valyti ir gaminti valgį. Irgi turi dvi rankas.

– Kai kurie turi, – atšovė Devlonas. – Kiti grįžo namo be vienos.

Pajutau, ne, pamačiau, kad šie žodžiai Kasiano širdyje paliko gilią žaizdą.

Tokia buvo vadovavimo mano kariuomenėms kaina: kiekviena žaizda, mirtis, randas – jis viską priėmė kaip savo klaidą. O būdamas šalia šitų karių, matydamas trūkstamas galūnes ir žiaurias, tebegyjančias žaizdas, kurios galbūt niekada iki galo ir neužgis...

– Jos treniruosis devyniasdešimt minučių, – įsiterpiau nuramdęs tamsią galią, sukirbėjusią mano gyslose, besiveržiančią išstrūkti į pasaulį, ir susikišau sužvarbusias rankas į kišenes. Kasianui užteko proto dėtis pasipiktinusiame, išskleidė sparnus dar plačiau. Devlonas išsižiojo, bet pertraukiau jį, kol dar nespėjo pasakyti ko nors ištis kvailo. – Pusantros valandos kiekvieną rytą, tada galės užsiimti namų ruoša, o vyrai pagelbės, kuo galės. – Žvilgtelėjau link nuolatinių palapinių, nedidukų akmeninių ir medinių namelių, išsimėčiusių po plačią perėją ir kylančių link medžiais apaugusių viršukalnių mums

už nugaros. – Devlonai, nepamiršk, kad daugybė moterų taip pat patyrė netekčių. Gal neprarado rankų, bet tuose mūšių laukuose kovojo jų vyrai, sūnūs ir broliai. Visi padės ruoštis šventei ir treniruosis.

Kinktelėjau Kasianui, duodamas ženklą sekti link namo kitoje stovyklos, kurią įrengėme kaip pusiau nuolatinę operacijų bazę, pusėje. Namelyje nebuvo nė vieno paviršiaus, ant kurio nebūčiau paėmęs Feirės, – mano mėgstamiausias buvo virtuvės stalas, – pirmąsias dienas mums susiporavus, vos susivaldydavau būti šalia jos nepaėmęs.

Tos dienos atrodė labai tolimos, seniai praėjusios. Lyg iš kito gyvenimo.

Man reikėjo atostogų.

Sniegas ir ledas gurgždėjo po kojom traukiant link siauro dviaukščio akmeninio namelio prie medžių linijos.

Atostogų ne pailsėti, ne kur nors apsilankyti, tiesiog su savo pora vienoje lovoje praleisti daugiau nei kelias valandas.

Išmiegoti daugiau nei kelias valandas *ir* įeiti į ją. Pastaruoju metu tekdavo rinktis viena arba kita. Tai buvo visai nepriimtina. Ir visiškai suvėlė man protą.

Praėjusią savaitę buvau taip absurdiškai užsivertęs darbais ir taip nesitvėriau ją pajusti ir jos paragauti, kad paėmiau beskrisdamas iš Vėjo namo į miesto namą. Aukštai virš Velarės – kur bet kas galėjo pamatyti, jei nebūčiau mūsų užmaskavęs kerais. Teko gerokai paplušėti, ir tai planavau ne vieną mėnesį, bet prisiglaudus prie jos, vieniems skriejant danguje, pakako pažiūrėti į tas pilkšvai mėlynas akis, ir puoliau mautis kelnes.

Po akimirkos jau buvau joje ir vos neišsitėškiau ant stogų kaip koks ilyrų vaikėzas. Feirė tik nusijuokė.

Išgirdęs duslų jos juoką išsiliejau.

Ne pati garbingiausia akimirka, ir nė kiek neabejojau, kad smuksiu dar žemiau, kol žiemos Saulėgrįža nesuteiks mums poilsio dienos.

Užgniaučiau stiprėjančią geismą, kol iš jo teliko tylus ošimas minčių kertelėje, ir nebekalbėjau, kol su Kasianu nepriėjome prie medinių durų.

– Ar turėčiau žinoti dar ką nors, kad jau čia esu? – paklausiau nusparęs batų sniegą į durų staktą ir įžengiau vidun. Virtuvės stalias stovėjo vidury pagrindinio kambario. Išmečiau iš galvos ant jo pasilenkusios Feirės vaizdą.

– Kunkuliuoja nepaklusnumas. Daugybei klanų susirinkus švęsti Saulėgrįžos, jam atsiras galimybė išplisti.

Nuo mano galios kibirkštėlės židinyje suriaumojo ugnis, nedidukas kambarys greitai sušilo. Tik menkutis burtų kvėptelėjimas, bet jis padėjo atpalaiduoti kone nuolatinę įtampą ramdant visa, kuo buvau, visą mano tamsią galią. Įsitaisiau prie to nelemto stalo ir sunėriau rankas.

– Mums jau teko susidoroti su šitom nesąmonėm. Susitvarkysim ir vėl.

Kasianas papurtė galvą, tamsūs pečius siekiantys plaukai blizgėjo blausioje pro priekinius langus krintančioje šviesoje.

– Šįsyk viskas kitaip. Anksčiau tu, aš ir Azas – mūsų nemėgo dėl to, kas ir kokie buvome. Bet šį kartą... *mes* pasiuntėme juos į mūšį. Aš juos pasiunčiau, Risai. Ir dabar niurna ne tik pasipūtę kariai, bet ir moterys. Jos tiki, kad mudu nuvarėme ilyrus į pietus norėdami atkeršyti už tai, kaip su mumis elgėsi vaikystėje; mano, kad kai kuriuos vyrus tyčia pastatėme į pirmąsias gretas norėdami jiems atsilyginti.

Prastai. Visai prastai.

– Vadinasi, turėsime tai spręsti labai atsargiai. Išsiaiškinti, iš kur srūva nuodai, ir tai sustabdyti. Taikiai, – patikslinau jam išpūtus akis. – Šį kartą negalėsime išspręsti problemos kalaviju.

Kasianas pasikasė smakrą.

– Ne, negalėsime. – Bus ne taip, kaip medžiojant tas atskalūnų gentis, terorizavusias visus, kas pasitaikydavo jų kelyje. Visai ne taip.

Jis apsidairė po tamsokus namus, žvilgtelėjo į židinyje traškančią ugnį, kur daugybę kartų matėme mano mamą gaminant, kai čia treniravomės. Krūtinę nudiegė senas, pažįstamas maudulys. Visas šitas namas iki paskutinio lopinėlio buvo pritvinkęs praeties.

– Daug jų atvyksta Saulėgrįžai, – kalbėjo Kasianas. – Galiu čia pasilikti, stebėti situaciją. Galbūt padalyti dovanų vaikams, kai kurioms žmonoms. Daiktų, kurių jiems labai reikia, bet kurių didžiuojasi prašyti.

Nebloga mintis. Bet...

– Tai palauks. Noriu, kad per Saulėgrįžą būtum namie.

– Nieko tokio...

– Noriu, kad būtum namie. Velarėje, – pridūriau jam išsižiojus atryti kokią nors ilyrų lojalistų nesąmonę, kuria ir pats tebetikėjo, nors jie visą gyvenimą su juo elgėsi kaip su tuščia vieta. – Saulėgrįžą praleisime kartu. Visi.

Net jei turėsiu jiems duoti tiesioginį įsakymą kaip Didysis Valdovas.

Kasianas pakreipė galvą.

– Kas tau neduoda ramybės?

– Nieko.

Apskritai neturėjau dėl ko labai skųstis. Negalėjimas reguliariai nusitempti savo poros į lovą nebuvo pati rimčiausia bėda. Ir tikrai ne pašalinių rūpestis.

– Šiek tiek pritvinkęs, Risai?

Aišku, permatė mane kiaurai.

Atsidusau ir susiraukęs išispoksojau į senas, suodinas lubas. Čia švėsdavome ir Saulėgrįžą. Mama visada turėdavo dovanų Azrieliui ir Kasianui. Pastarajam pirmoji mūsų bendra Saulėgrįža išvis buvo pirmas kartas, kai gavo dovanų, ne tik per Saulėgrįžą. Vis dar regėjau ašaras, kurias Kasianas bandė slėpti atplėšdamas savo dovanas, ir ašaras jį stebinčios mano mamos akyse.

– Norėčiau iškart peršokti į kitą savaitę.

– Ar tavo galios tikrai negali tuo pasirūpinti?

Tik dėbelėjau į jį. Kasianas atsakė įžūlia šypsena.

Visada jaučiausi už juos dėkingas – už savo draugus, savo šeimą, kurie regėjo mano galią nepabūgdami, neprasmirdami baime. Taip, kartais galėjau įvaryti jiems siaubo, bet mes *visi* buvome tokie. Pats nenorėjau sau pripažinti, kiek kartų Kasianas mane išgąsdino, paskutinį sykį – vos prieš kelis mėnesius.

Dukart. Tai nutiko dukart vos per kelias savaites.

Vis dar mačiau, kaip Azrielis tempė jį iš mūšio lauko, per kojas į purvą varvant kraujui, su liemenyje lyg nasrai žiojinčia žaizda.

Vis dar mačiau jį tokį, kokį matė Feirė – kai įsileido į savo mintis parodyti, kas įvyko tarp jos sesių ir Hiberno karaliaus. Tebemačiau Kasianą, sutriuškintą kraujuojantį ant žemės, maldaujantį Nestos bėgti.

Kasianas apie tai nekalbėjo. Nekalbėjo apie tuos įvykius. Apie Nestą.

Kasianas ir mano poros sesuo vienas apie kitą išvis nekalbėjo.

Nesta sėkmingai pasislėpė nuo visų kažkokiame nušiuurusiame butelyje kitapus Sidros, išvis atsisakė su mumis bendrauti, neskaitant kelių trumpų susitikimų su Feire kiekvieną mėnesį.

Reikės sugalvoti būdą ir tai išspręsti.

Mačiau, kaip tai neduoda Feirei ramybės. Vis dar tekdavo raminti ją, kai pašokdavo atsibudusi iš košmarų apie tą dieną Hiberne, kai jos seserys buvo pakeistos prieš jų valią. Košmarų apie tai, kaip Kasianas gulėjo vaiduodamasis mirtimi, Nesta savo kūnu dengė jį nuo mirtino smūgio, o Elaina – *Elaina* – paėmė Azrielio durklą ir pati nužudė Hiberno karalių.

Dviem pirštais pasitryniau kaktą.

– Dabar nelengva. Visi užsiėmę, visi stengiamės išsilaikyti. – Aš, Azas ir Kasianas rudenį vėl atidėjome kasmetę penkių dienų

medžioklę kalnų trobelėje. Atidėjome kitiems metams – vėl. – Per Saulėgrįžą grįžk namo, kad galėtume susėsti pasiplanuoti pavasarį.

– Skamba kaip smagus renginys.

Su mano Svajonių Dvaru visada buvo smagu.

Bet prisiverčiau paklausti:

– Ar Devlonas yra vienas iš galimų maištininkų?

Meldžiausi, kad taip nebūtų. Tas vyras ir jo atsilikimas man varė siutą, bet treniruodamas mudu su Kasianu ir Azrieliu elgėsi sąžiningai. Suteikė mums tokias pat teises kaip grynakraujams ilyrų kariams. Ir dabar taip elgėsi su visais jam paklūstančiais pavainikiais. Ne, man niežėjo nagus jį pasmaugti dėl jo absurdiškų idėjų apie moteris. Paversti migla. Bet jei tektų pakeisti, Motina težino, kas užimtų jo vietą. Kasianas papurtė galvą.

– Nemanau. Devlonas tuoj pat nutraukia panašias kalbas. Bet dėl to nepritariantieji tik labiau slapukauja, tada sunkiau išsiaiškinti, kas skleidžia tas nesąmones.

Linktelėjau ir atsistojau. Manęs Ceserėje laukė susitikimas su dviem kunigėmis, prieš metus išgyvenusiomis Hiberno žudynes, tarsimės, kaip elgtis su piligrimais, norinčiais atvykti iš už teritorijos ribų. Pavėlavęs tikrai nesustiprinčiau savo argumentų, kad tokius reikalus reikėtų atidėti iki pavasario.

– Dar kelias dienas prižiūrėk padėtį, paskui grįžk namo. Noriu, kad parsirastum dvi naktis prieš Saulėgrįžą. Ir liktum dar dieną po.

Jis šykščiai vyptelėjo.

– Spėju, kad Saulėgrįžos dienos tradicija tebegalioja. Nors jau esi suaugęs, susiporavęs vyras.

Mirktelėjau jam.

– Būtų baisiai nesmagu, jei jūs, ilyrų mažvaikiai, manęs pasigestumėte.

Kasianas sukikeno. Išties buvo Saulėgrįžos tradicijų, kurios niekada nenusibosdavo net po daug amžių. Man jau žengiant prie durų, išspaudė:

– Ar... – jis gurktelėjo.

Pasigailėjau jo, kad nesivargintų slėpti susidomėjimą.

– Namie bus abi sesės. Ar to norės, ar ne.

– Jei Nesta nuspręs, kad nenori ten būti, gali gerokai apkartinti šventę.

– Ji bus ten, – sugriežiau dantimis, – ir elgsis maloniai. Bent tiek Feirei skolinga.

Kasianas prisimerkė.

– Kaip ji?

Nesivarginau vynioti žodžių į vatą.

– Nesta yra Nesta. Daro, ką nori, net jei tai žudo jos seserį. Siūliau jai vieną darbą po kito, visų atsisako. – Sukandau dantis. – Gal tu per Saulėgrįžą sugebėsi įkalbėti jai sveiko proto.

Kasianui ant rankų sumirgėjo sifonai.

– Jei pamėginčiau, tikriausiai baigtųsi smurtu.

Tikrai tikėtina.

– Tada nesakyk jai nė žodžio. Man nerūpi – tik neįtraukit į tai Feirės. Tai ir jos diena.

Nes ši Saulėgrįža... buvo jos gimtadienis. Dvidešimt vieni metai.

Kone susvyravau prisiminęs, koks mažas tai skaičius.

Mano gražuolė, stipri, ryžtingoji pora, susaistyta su manim...

– Asile tu, žinau, ką reiškia ta mina, – grubiai drėbė Kasianas, – ir tai nesąmonė. Ji tave myli – nieko nemačiau taip mylint kitą.

– Kartais nelengva, – prisipažinau spoksodamas per apsnigtą lauką į treniruočių ringus ir namelius už jų, – prisiminti, kad ji tai pasirinko. Pasirinko mane. Kad nesame kaip mano tėvai, suvesti kartu.

Kasianas nebūdingai surimtėjo, akimirką patylėjęs tarė:

– Kartais man pavydu. Ne jūsų laimės, bet, Risai, tai, ką jūs turite... – Jis persibraukė pirštais per plaukus, raudonas sifonas suspindo per langą krintančioje šviesoje. – Tos legendos, melai, kurias mums

kartoja, kai esame vaikai. Apie poros ryšio galią ir puikybę. Maniau, visa tai nesąmonės. O tada pamačiau judu.

– Jai bus dvidešimt vieni. *Dvidešimt vieni*, Kasianai.

– Tai? Tavo mamai buvo aštuoniolika, o tėvui – devyni šimtai.

– Ir ji jautėsi apgailėtina.

– Feirė ne tavo mama. O tu sau nesi tėvas. – Jis nužiūrėjo mane. –

Iš kur išvis išlindo tokios dvejonės? Ar kas... negerai?

Tiesą sakant, buvo priešingai.

– Mane užvaldo nuojauta, – tariu eimęs mindžiukuoti, senos grindlentės sugirgždėjo po batais, mano galia rangėsi it koks gyvis, šliaužiojantis gyslomis, – kad visa tai kažkoks pokštas. Kosminė išdaiga. Ir kad niekas – *niekas* – negali būti tokie laimingi ir už tai nesumokėti.

– Risai, jau sumokėjai už tai. Abu jūs. Su kaupiu.

Numojau ranka.

– Aš tiesiog... – nutilau neįstengdamas baigti sakinio.

Kasianas kurį laiką tiesiog spoksojo į mane.

Paskui priėjęs taip suspaudė glėbyje, kad vos įstengiau įkvėpti.

– Tu išgyvenai. *Mes* išgyvenome. Judu abu ištvėrėte užtektinai, kad niekas nekaltintų, jei išplauktumėte į saulėlydį kaip Mirijama ir Drakonas, ir daugiau dėl nieko nebesuktumėt galvos. Bet sukate – abu toliau plūstate stengdamiesi išsaugoti taiką. *Taiką*, Risai. Mes turime *taiką*, tikrą taiką. Džiaukis ja – džiaukitės vienas kitu. Tu sumokėjai skolą, kol tai dar nebuvo skola.

Man užgniauzė gerklę, stipriai apkabinau jį per sparnus, odos šarvų žvynai kabinosi man į pirštus.

– O kaip tu? – po akimirkos paklausiau atšlijęs. – Ar tu... laimingas?

Rudas jo akis užtemdė šešėlis.

– Pakeliui.

Ne visas atsakymas.

Reikės padirbėti ir prie to. Galbūt buvo kokių siūlų, kuriuos galima ištraukti, supinti į naują raštą.

Kasianas kinktelėjo smakru į duris.

– O dabar keliauk, parše. Pasimatysim po trijų dienų.

Linktelėjau ir pagaliau atidariau duris. Bet ant slenksčio dar stabtelėjau.

– Ačiū, brolau.

Kasianas linksmai nusišypsojo pašaipia šypsenėle, nors akis tebetemdė šešėliai.

– Man garbė, valdove.